

Jelikož odjíždím do ciziny a těžko říct, kdy se zase vrátím domů, hodlá můj sedmasedmdesátiletý otec uspořádat pamětihodnou poslední večeři a uvařit něco podle mamčiných ručně psaných receptů, něco, co by asi maminka při podobné příležitosti sama uvařila.

„Napadlo mě,“ říká, „udělat smaženou obalovanou tresku a potom kakaovou polévku se šlehačkou.“

Mezitímco se snaží zjistit, jak se vaří kakaová polévka, jedu v sedmnáct let starém saabu do domu komunitního bydlení pro Josefa. Stojí už dávno přichystaný na chodníku a je očividně spokojený, že mě vidí. Protože se loučím, má na sobě sváteční oblek, poslední košili, kterou mu koupila ještě maminka, fialovou s motýlkovým vzorem.

Zatímco tatínek smaží cibuli a rybí porce leží připravené na hromádce strouhanky, zajdu ven do skleníku pro výhonky růže, které chci vzít s sebou. Otec jde v závěsu za mnou s nůžkami pro pažitku na ryby, Josef mu mlčky kráčí v patách, ale od té doby, co spatřil všechny ty střepy po vlně tlakové níže v únoru, kdy se rozbila spousta skleněných tabulek, do skleníku už zásadně nevzkročí a místo toho postává venku u sněhové závěje a sleduje nás. On i tatínek mají na sobě stejné pulovry, oříškově hnědé se žlutými kosočtverci.

„Tvá maminka vždycky dávala na tresku pažitku,“ říká otec a já si od něho vezmu nůžky, natáhnu se k trvalé zelenému trsu v rohu skleníku, ustříhnu hrst pažitky a podám mu ji. Jsem jediným dědicem matčina skleníku, jak mi otec pravidelně připomíná. Nejedná se ovšem o žádné velkokapacitní zahradnictví, o žádných tři sta padesát keříků rajských jablíček a padesát saze- nic okurek, které teď přešly z matky na syna, vlastně tu rostou jenom růže, co se starají samy o sebe, aniž je třeba se jim obzvlášť moc věnovat, a asi deset zbývajících stvolů rajčat. Tatínek slíbil, že dokud budu pryč, ujme se zalévání.

„Já nikdy moc na zeleninu nebyl, chlapče, to byl ko- níček tvé maminky. Sám sním nanejvýš tak jedno rajče za týden. Kolik bys řekl, že se tady může sklidit rajčat z jednoho keříku?“

„Můžeš je někomu darovat.“

„Nemůžu věčně klepat u sousedů a nabízet jim rajská jablíčka.“

„Co třeba Bogga?“

Řeknu to, i když maminčinu dlouholetou přítelkyni podezírám, že má, co se jídla týká, stejný vkus jako otec.

„Nepředpokládáš doufám, že se každý týden pohrnu k Bogze na návštěvu s třemi kily rajčat. Myslela by, že chci zůstat na večeri.“

Tuším, co bude následovat. Taky že jo:

„Byl bych rád pozval to děvče a dítě, ale nevěděl jsem, jestli bys nebyl proti.“

„Jo, byl bych proti. Nejsme pár a nikdy jsme pár ne- byli, to děvče, jak jí říkáš, a já, i když spolu máme dítě. Byla to jen nešťastná náhoda.“

Tuhle otázku jsem si už vyřešil a otcí musí být jasné, že to dítě je pouze plod chvilkové nepozornosti, mé styky s jeho matkou se omezily na čtvrtinu, nebo spíš jen pětinu jedné noci.

„Tvé mamince by určitě nebylo proti mysli pozvat matku s dcerou na poslední večeři.“ Pokaždé když otec potřebuje dodat svým slovům váhu, vyvolává k posouzení věci maminku z hrobu.

Mám divný pocit, jak tady teď stojím, dá-li se tak říct, v dějišti samotného početí, se svým starým otcem po boku a retardovaným dvojčetem za sklem.

Otec na náhody nevěří, rozhodně ne, když jde o nejdůležitější události života, narození a smrt; život nepovstane a nezhasne jen tak náhodou, říkává. Nechce pochopit, že početí spočívá v jednom náhodném setkání a že se člověk mimoděk může dostat do situace, kdy se vyspí se ženou, stejně jako nepochopí to, že smrt může způsobit mokrá silnice nebo uvolněný šterk v zatáčce, když se přece dá vyrukovat s jinou alternativou: s čísly a číselnými výpočty. Otec si to všechno představuje jinak; svět udržují pohromadě čísla, ta jsou nejnvtřnějším jádrem stvoření a z dat lze vyčíst hlubokou pravdu a krásu. To, čemu já říkám náhoda nebo momentální příležitost, podle dané situace, je pro otce součástí složitého systému. Příliš náhod se stát nemůže, možná jedna, ale ne tři, rozhodně ne, aby se pravidelně za sebou opakovaly, říká; den narození maminky, den narození jeho vnučky a den mamčiná úmrtí, všechno ve stejný den v kalendáři, sedmého srpna. Sám otcovým výpočtům nerozumím, moje zkušenost je ta, že právě když člověk začne něco určitého

předpokládat, stane se něco jiného. Nemám nic proti tomu, jak si krátí dlouhou chvíli elektromechanik na penzi, pokud se jeho výpočty netýkají mé nedbalosti v používání ochrany.

„Že od ničeho neutíkáš, vid', synku.“

„Ne. S matkou a dcerou jsem se rozloučil včera.“

Víc ze mě nedostane, takže změní téma.

„Nevíš, jestli tvá maminka někam nezaložila recept na kakaovou polévku? Koupil jsem smetanu na šlehání.“

„Nevím. Ale můžeme se po něm spolu podívat.“